РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2024/587 НА КОМИСИЯТА

от 12 февруари 2024 година

за предоставяне на дерогация от Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на прилагането на стандарт за добро земеделско и екологично състояние на земята (ДЗЕС) 8, датите за допустимост на разходите за принос от ЕФГЗ и правилата относно измененията на стратегическите планове по ОСП поради промени в някои екосхеми за референтната 2024 година

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 г. за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, които трябва да бъдат изготвени от държавите членки по линия на общата селскостопанска политика (стратегически планове по ОСП) и финансирани от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР), и за отмяна на регламенти (ЕС) № 1305/2013 и (ЕС) № 1307/2013 ([1]), и по-специално член 148, параграф 1 от него,

като има предвид, че:

(1) Съгласно член 13 от Регламент (ЕС) 2021/2115 държавите членки са длъжни да следят цялата земеделска площ, включително земята, която вече не се използва за целите на производството, да се поддържа в добро земеделско и екологично състояние и да определят на национално или на регионално равнище минималните стандарти за земеделските стопани и другите бенефициери за всеки стандарт за добро земеделско и екологично състояние на земята (стандарт за ДЗЕС), посочен в приложение III към упоменатия регламент, в съответствие с основната цел на тези стандарти, посочена в същото приложение.

(2) Съгласно първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8 земеделските стопани са длъжни да заделят минимален дял от обработваемата си земя за непроизводствени площи или обекти. В приложение III към Регламент (ЕС) 2021/2115 са предвидени три варианта, които държавите членки може да предложат на земеделските стопани за изпълнение на това задължение. Основната цел на стандарт за ДЗЕС 8, включително на второто, третото и на евентуално четвърто изискване, е поддържането на непроизводствени обекти и площи за подобряване на биологичното разнообразие в земеделското стопанство.

(3) Успоредно със засилването на екологичните амбиции в архитектурата за екологизиране, която е част от неотдавнашната реформа на общата селскостопанска политика (ОСП), земеделските стопани са изправени пред извънредно широк спектър от трудности и несигурност. По-конкретно миналата година се характеризираше със значителен брой екстремни метеорологични явления, включително, наред с другото, засушавания и наводнения в различни части на Съюза. Тези явления засягат продукцията и приходите, както и изпълнението и календара на обичайните агрономични практики, а това означава, че земеделските стопани са изложени на силен натиск да се адаптират. Високите цени на енергията и на входящите ресурси, които са следствие от агресията на Русия срещу Украйна, разходите за живот/инфлацията, променените международни търговски потоци и необходимостта от подкрепа за Украйна създадоха допълнителна несигурност и пазарен натиск.

(4) Напоследък земеделските стопани се сблъскват със спад на доходите, като по-специално се наблюдава рязко понижаване на цените на зърнено-житните култури в сравнение с 2022 г. В ЕС-27 стойността на продукцията на зърнено-житни култури се понижи от 80,6 млрд. евро през 2022 г. на 58,8 млрд. евро през 2023 г. — намаление от 27 %, което се дължи на спада на цените на зърнено-житните култури.

(5) Поради стечението на геополитически събития и екстремни метеорологични явления земеделските стопани срещат трудности при спазването на изискването минимален дял обработваема земя да бъде заделен за непроизводствени площи и обекти, което в някои случаи може да има съществено краткосрочно въздействие върху техните приходи и да застраши жизнеспособността на дейностите им.

([1]) ОВ L 435, 6.12.2021 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj.

(6) Поради това на държавите членки следва да се даде възможност да решат, че земеделските стопани може по изключение и за ограничено време да изпълняват първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8 по алтернативен начин, що се отнася до референтната 2024 година. Този вариант, който позволява на земеделските стопани и другите бенефициери да изпълняват първото изискване на посочения стандарт, като заделят минимален дял от най-малко 4 % от обработваемата земя на равнище земеделско стопанство за непроизводствени площи и обекти, включително земя, оставена под угар; и/или култури, които обогатяват почвата с азот; и/или междинни култури, ще подобри жизнеспособността на стопанствата, като предостави на земеделските стопани по-голяма гъвкавост по отношение на площите, които може да се използват за изпълнение на задължението определен дял от обработваемата земя да бъде заделен за ползи за биологичното разнообразие. Този вариант ще означава по-малко ограничения върху начина, по който земеделските стопани може да използват обработваемата земя, и ще намали загубите на приходи, като заедно с това ще осигури някои екологични ползи.

(7) Използването на култури, които обогатяват почвата с азот, и на междинни култури принася редица екологични ползи за здравето на почвите, включително за биологичното разнообразие на почвите, и спомага за избягване на отмиването на хранителните вещества. Допълнителни ползи за биологичното разнообразие произтичат от изискването културите да се отглеждат без използването на продукти за растителна защита. Когато междинна култура се отглежда без използването на продукти за растителна защита след основна култура върху площта, заделена за изпълнение на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8, държавите членки следва да прилагат тегловен коефициент 1, за да вземат предвид решенията по отношение на управлението и сеитбата, които земеделските стопани вече са взели за референтната 2024 година и които не могат да променят, без да понесат допълнителни разходи.

(8) Дерогацията следва да се отнася само за референтната 2024 година, да не засяга правилата през годините след 2024 г. и да е ограничена до това, което е строго необходимо за справяне с трудностите, с които се сблъскват земеделските стопани, както е обяснено по-горе, за да се избегне неправомерно застрашаване на целта на стандарт за ДЗЕС 8 за подобряване на биологичното разнообразие в земеделското стопанство като част от дългосрочната устойчивост на сектора. Останалите три изисквания на стандарт за ДЗЕС 8, посочен в приложение III към Регламент (ЕС) 2021/2115, включително изискването за запазване на особеностите на ландшафта, следва да останат приложими за референтната 2024 година.

(9) Тъй като стандартите за ДЗЕС са част от базовите условия на екосхемите и на задълженията в областта на агроекологията и климата и другите задължения в областта на управлението, е целесъобразно да се определят правила за спазване на базовите параметри, когато дадена държава членка използва дерогациите за прилагане на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8. За да се осигури спазването на общия принцип, че плащания се предоставят само за задължения, които надхвърлят стандартите за ДЗЕС, и да се запазят амбициозните цели на интервенциите, които съставляват част от архитектурата за екологизиране на ОСП, следва да се постанови, че за референтната 2024 година плащанията за екосхеми и за задължения в областта на агроекологията и климата и други задължения в областта на управлението следва да се извършват само за задълженията, които надхвърлят посочения в настоящия регламент нов вариант за изпълнение на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8.

(10) Възможността за дерогация от прилагането на стандарт за ДЗЕС 8, както е определен от държавите членки в техните стратегически планове по ОСП, не засяга задължението съгласно член 109, параграф 2, буква а), подточка i) от Регламент (ЕС) 2021/2115 държавите членки да включват в своите стратегически планове по ОСП описанието на изпълнението и свързаните с него елементи на всеки стандарт за ДЗЕС, посочен в приложение III към упоменатия регламент.

(11) За да се гарантира, че дерогациите, разрешени с настоящия регламент, са ефективни по отношение на целта си, и като се има предвид, че земеделските стопани трябва да вземат своите решения за сеитба на пролетните култури за 2024 г., решението за използване на дерогациите следва да бъде взето бързо. Поради това държавите членки следва да вземат своите решения и да уведомят Комисията за тях в срок от 15 дни от датата на влизане в сила на настоящия регламент чрез система, базирана на информационните технологии, която Комисията им предоставя на разположение съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/1185 на Комисията ([2]). Решенията следва да бъдат включени в стратегическите планове по ОСП заедно с първото искане за изменение на стратегическия план по ОСП в съответствие с член 119 от Регламент (ЕС) 2021/2115. С оглед на необходимостта да се гарантира своевременното изпълнение, решенията следва да не подлежат на одобрение от Комисията.

([2]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/1185 на Комисията от 20 април 2017 г. за определяне на правила за прилагане на регламенти (ЕС) № 1307/2013 и (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на уведомленията до Комисията относно информация и документи и за изменение и отмяна на няколко регламента на Комисията (ОВ L 171, 4.7.2017 г., стр. 113, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2017/1185/oj).

(12) Важно е да се следи използването на дерогациите. Поради това държавите членки следва да докладват на Комисията съответните данни, както и качествена оценка на ефекта от дерогацията върху целта на дерогацията и върху основната цел на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8.

(13) Първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8 е базово условие за някои екосхеми, установени в стратегическите планове по ОСП на държавите членки. Земеделските стопани, които поемат задължения по екосхемите, са длъжни да спазват базовите изисквания на тези екосхеми, за да могат да се ползват от съответните плащания. Възможно е обаче екосхемите, които са установени понастоящем в стратегическите планове по ОСП на държавите членки, да не са проектирани във всички случаи по начин, позволяващ на земеделските стопани да вземат предвид новия вариант за изпълнение на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8, който вариант е предвиден в настоящия регламент като базово условие за екосхемата. Това може да възпрепятства земеделските стопани да поемат задължения по тези екосхеми, тъй като те няма да могат да ги съчетаят с определения в настоящия регламент нов вариант за изпълнение на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8, и следователно може да се отрази допълнително върху жизнеспособността на техните дейности.

(14) За да се гарантира, че земеделските стопани, които желаят да поемат през 2024 г. задължения по екосхемите, основаващи се на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8 като базово условие, както е определено в стратегическите планове по ОСП на държавите членки, могат да се възползват в пълна степен от дерогациите, определени в настоящия регламент, и че вследствие на това ефектът на тази дерогация може да се прояви изцяло, като тя допринесе за подобряването на жизнеспособността на дейностите на земеделските стопани, на държавите членки следва да се предостави възможност да направят и да приложат промени в посочените екосхеми достатъчно рано за заявленията за референтната 2024 година. За тази цел на държавите членки следва да се разреши да направят и да приложат такива промени в стратегическите планове по ОСП без предварително одобрение от Комисията. Настоящата дерогация от член 119 от Регламент (ЕС) 2021/2115 следва да е ограничена до промените, които са строго необходими за адаптирането на съответните екосхеми, установени в стратегическите планове по ОСП, към дерогациите от стандарт за ДЗЕС 8, определени в настоящия регламент.

(15) За да се гарантира, че уведомленията за промените в екосхемите, които се подават до Комисията съгласно дерогацията, предвидена в настоящия регламент, се подават чрез същата електронна система за обмен на данни, както посочените в член 119 от Регламент (ЕС) 2021/2115 искания за изменения на стратегическите планове по ОСП, държавите членки следва да подават тези уведомления чрез електронната система за обмен на данни SFC2021, посочена в член 3 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/2289 на Комисията ([3]).

(16) Промените в екосхемите, направени и приложени от държавите членки съгласно настоящия регламент, следва да подлежат на последващо одобрение от Комисията, за да се гарантират правната сигурност и правилното функциониране на рамката за качество на изпълнението, посочена в дял VII от Регламент (ЕС) 2021/2115. Поради това държавите членки, които използват дерогацията от член 119 от Регламент (ЕС) 2021/2115, следва да поискат одобрение от Комисията за промените в екосхемите, направени и приложени съгласно настоящия регламент, като включат тези промени в следващото искане за изменение на стратегическия план по ОСП в съответствие с член 119, параграф 1 от същия регламент.

(17) За да се гарантира правната сигурност за земеделските стопани, засегнати от промените, които са направени и приложени през референтната 2024 година в резултат на дерогациите, определени в настоящия регламент, в екосхемите, основаващи се на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8 като базово условие, следва да се определят правила за графика и съдържанието на уведомленията до Комисията за промените в посочените екосхеми.

(18) Тъй като промените в екосхемите, основаващи се на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8 като базово условие, както е определено в стратегическите планове по ОСП, може да засегнат допустимостта на разходите за принос от ЕФГЗ, е необходимо — за да се осигури пълната ефективност на дерогацията от член 119 — да се предостави дерогация и от правилата, определени в член 86, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115, по отношение на датата, от която тези разходи ще бъдат допустими в резултат на споменатите промени.

([3]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/2289 на Комисията от 21 декември 2021 г. за определяне на правила за прилагане на Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета относно представянето на съдържанието на стратегическите планове по ОСП и относно електронната система за сигурен обмен на информация (ОВ L 458, 22.12.2021 г., стр. 463, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2021/2289/oj).

(19) Като се има предвид необходимостта решенията на държавите членки да бъдат приети достатъчно рано преди земеделските стопани да вземат решенията си за сеитбата през пролетта на 2024 г., настоящият регламент следва да влезе в сила по спешност в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

(20) Комитетът за общата селскостопанска политика не представи становище в срока, определен от неговия председател,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Дерогация за референтната 2024 година от първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8

1. Чрез дерогация от първото изискване на стандарт за добро земеделско и екологично състояние на земята (ДЗЕС) 8 държавите членки може да решат, че за референтната 2024 година земеделските стопани и другите бенефициери, които подлежат на този стандарт, може да изпълнят първото му изискване, като заделят минимален дял от най-малко 4 % от обработваемата земя на равнище земеделско стопанство за:

— непроизводствени площи и обекти, включително земя, оставена под угар; и/или

— култури, които обогатяват почвата с азот; и/или

— междинни култури.

Междинните култури и културите, които обогатяват почвата с азот, трябва да се отглеждат без използването на продукти за растителна защита. За междинните култури държавите членки използват тегловен коефициент 1.

Решенията, взети от държавите членки при прилагането на параграф 1, се прилагат от 1 януари 2024 г.

2. За целите на екосхемите, посочени в член 31 от Регламент (ЕС) 2021/2115, и на задълженията в областта на агроекологията и климата и другите задължения в областта на управлението, посочени в член 70 от упоменатия регламент и установени от държавите членки в техните стратегически планове по ОСП, за референтната 2024 година държавите членки, които вземат решенията, посочени в параграф 1 от настоящия член, гарантират, че когато даден земеделски стопанин реши да изпълни първото изискване на ДЗЕС 8 въз основа на изискването, посочено в параграф 1, плащания се извършват само за задължения, които надхвърлят посоченото изискване, както е предвидено в член 31, параграф 5, първа алинея, буква а) и член 70, параграф 3, първа алинея, буква а) от същия регламент.

Член 2

Срок, уведомяване за решенията и тяхното прилагане

В срок от 15 дни от датата на влизане в сила на настоящия регламент държавите членки, които решат да използват дерогацията, посочена в член 1, параграф 1, уведомяват Комисията за решението, взето съгласно посочения член, чрез система, базирана на информационните технологии, която Комисията им предоставя на разположение съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/1185.

След уведомлението съгласно първата алинея, държавите членки включват решението, взето съгласно член 1, параграф 1 от настоящия регламент, в раздел 3.10 от стратегическите планове по ОСП, който се отнася до предварителните условия и стандарта за ДЗЕС, като част от първото искане за изменение на стратегическия план по ОСП в съответствие с член 119 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

Решенията, взети съгласно член 1, параграф 1 от настоящия регламент, не подлежат на одобрението от Комисията, посочено в член 119, параграф 10 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

Държавите членки, които решат да използват дерогацията, посочена в член 1, параграф 1, включват данни за нейното използване в годишния доклад за качеството на изпълнението, който е посочен в член 134 от Регламент (ЕС) 2021/2115 и трябва да се представи до 15 февруари 2025 г.

Член 3

Дерогации от член 86, параграф 2 и член 119 от Регламент (ЕС) 2021/2115 за референтната 2024 година

1. Чрез дерогация от член 119 от Регламент (ЕС) 2021/2115 и без да се засяга член 1, параграф 2, държавите членки, които решат да използват дерогацията, посочена в член 1, параграф 1, по отношение на референтната 2024 година могат без предварително съгласие от Комисията да направят и да приложат промени в екосхемите, посочени в член 31 от Регламент (ЕС) 2021/2115, установени в стратегическите планове по ОСП и основаващи се на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8 като базово условие.

Тези промени трябва да са ограничени до онези елементи на екосхемите, посочени в първата алинея, които са строго необходими, за да се гарантира, че земеделските стопани, поемащи задължения по тези екосхеми, могат да съчетаят тези задължения с вариантите за изпълнение на първото изискване на стандарт за ДЗЕС 8, посочени в член 1, параграф 1.

2. Държавите членки определят началната дата за прилагането на промените, посочени в параграф 1, така, че да предоставят на земеделските стопани достатъчно време, за да вземат предвид тези промени.

3. Държавите членки уведомяват Комисията за промените, посочени в параграф 1, преди да започнат да ги прилагат.

Уведомлението се подава чрез електронната система за обмен на данни SFC2021. Уведомлението съдържа описание на промените, които са направени в екосхемите, посочени в първата алинея, и обяснение на причините, поради които тези промени са строго необходими, както се изисква в параграф 1.

4. Държавите членки може да използват дерогацията, посочена в параграф 1, само веднъж.

5. Държавите членки включват промените, посочени в параграф 1, в следващото искане за изменение на стратегическия план по ОСП в съответствие с член 119, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/2115.

6. Чрез дерогация от член 86, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/2115 разходите, които стават допустими в резултат на посочените в първата алинея промени в стратегическите планове по ОСП, са допустими за принос от ЕФГЗ от датата на уведомлението, посочено в параграф 3.

Член 4

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 12 февруари 2024 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN